

Handläggare
Lena Henlöv
Staben
Ledningsstrateg
lena.henlov@skolasodertalje.se

Till
Utbildningsdepartementet

Ert diarienummer
U2024/00641

Yttrande över utkast till lagrådsremiss Skärpta krav SFI

Södertälje kommuns synpunkter och kommentarer

Regeringens förslag: Det ska i skollagen införas en skyldighet för kommunen att upprätta en handlingsplan för sina insatser för att nå dem i kommunen som har rätt till sfi och motivera dem att delta i utbildningen. Handlingsplanen ska kontinuerligt följas upp och vid behov revideras.

Södertälje kommun avstyrker regeringens förslag om att reglera en skyldighet för kommunen att upprätta en handlingsplan. Skollagen reglerar redan i nuläget att kommunerna "aktivt ska verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och för att motivera dem att delta i utbildningen" (skollagen 20 kap 29 §). Beroende på målgrupp genomförs ett flertal olika insatser för att nå och motivera de som har rätt till sfi-studier. Insatserna sker i stor utsträckning i samverkan med andra aktörer, t ex arbetsförmedlingen och socialtjänsten. Förslaget om skyldighet att upprätta en handlingsplan skulle innebära en ökad administration för upprättande, samverkan med andra aktörer, beslut om och uppföljning av handlingsplanen. Södertälje kommun anser att varje enskild kommun även fortsättningsvis bör välja hur de ska organisera, dokumentera och följa upp arbetet med insatser för att informera om och motivera till sfi-studier.

Regeringens förslag: När en elev tas emot till sfi ska elevens kunskaper bedömas, om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Bedömningen ska göras skyndsamt. Resultatet av bedömningen ska ligga till grund för den individuella studieplanen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om underlag för sådana bedömningar.

Södertälje kommun invänder inte mot förslaget. Det kommer inte att innebära någon skillnad mot idag då en bedömning av elevernas kunskaper sker i samband med inskrivning till sfi.

Regeringens förslag: Den individuella studieplanen för en elev i sfi ska innehålla en uppgift om den tidpunkt då eleven för första gången togs emot till utbildningen.

När en elev i sfi övergår till en annan huvudman för utbildningen, ska den huvudman som eleven lämnar överlämna elevens individuella studieplan till den mottagande huvudmannen.

Södertälje kommun har inget att invända mot att den individuella studieplanen innehåller en uppgift om tidpunkten för när eleven togs emot till studier. Södertälje kommun ser att det finns fördelar med att

studieplanen överlämnas mellan huvudmän. Kommunen ser dock att det kan uppstå administrativa svårigheter i att överlämna elevers studieplaner till annan huvudman mot bakgrund av personuppgiftslagen, GDPR samt sekretesslagstiftning. Att överlämna individuella studieplaner kommer att innebära en ökad administration, i synnerhet i storstadsregioner där det inom en begränsad geografisk yta finns många huvudmän för sfi. I storstadsregioner kan en elev byta huvudman flera gånger under studietiden. Eftersom det inte finns några gemensamma nationella system för elevadministration innebär skyldigheten att överlämna den individuella studieplanen en manuell administration mellan huvudmännen.

Regeringens förslag: Rätten att delta i sfi ska begränsas till att gälla i tre år från den tidpunkt då personen för första gången togs emot till utbildningen. Huvudmannen ska besluta om att förlänga den tid som personen har rätt att delta i utbildningen, om tidsperioden inte har löpt ut och om personen med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl. Ett sådant beslut ska få fattas för högst sex månader åt gången. Den totala tiden för förlängning ska inte få överstiga tre år.

Även om tidsfristen fortfarande löper ska huvudmannen få besluta att utbildningen ska upphöra för en elev, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller av annan anledning inte gör tillfredsställande framsteg.

Den vars utbildning i sfi har upphört enligt beslut av huvudmannen eller som frivilligt har avbrutit utbildningen ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det och det kan ske inom ramen för de tidsfrister som anges ovan.

Södertälje kommun avstyrker förslaget till tidsbegränsning på tre år, med möjlighet till förlängning i ytterligare tre år. Södertälje kommun har lång erfarenhet av att bedriva sfi. Erfarenheten är att eleverna har mycket olika förutsättningar till språkinläring. Elever med tidigare studieerfarenhet genomför i regel en godkänd sfi på kort tid. Elever som inte har någon studiebakgrund och som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter har behov av en betydligt längre studietid. Idag finns begränsade möjligheter till studiefinansiering för studier på sfi. Det innebär att många elever har ett behov av att arbeta för sin försörjning, vilket medför att de inte kan studera sfi på heltid. Södertälje kommuns bedömning är därför att förslaget att begränsa studietiden sannolikt inte får avsedd effekt, utan i stället kan bidra till att färre elever har möjlighet att slutföra sina studier.

Att det inte finns någon tidsbegränsning innebär inte att en elev ska bedriva sfi-studier som inte leder till en ökad kunskap i det svenska språket. Skollagen ger ett utrymme för att huvudmannen kan besluta att "utbildningen på kursen eller den aktuella nivån i ämnet ska upphöra för en elev, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller av annan anledning inte gör tillfredsställande framsteg". Södertälje kommun arbetar aktivt med att följa upp elevernas utveckling, utreda elevernas behov av stöd och sätta in ändamålsenliga insatser. Därefter, om elever inte gör tillräckliga framsteg, upphör utbildningen.

Södertälje kommun ser också att regeln om tidsbegränsning kommer att ge en ökad administration för uppföljning av elevernas studietid samt för väl dokumenterade beslut om förlängningar var 6:e månad för elever som har behov av en längre studietid.

Regeringens förslag: Den som har rätt att delta i sfi ska ha rätt att delta i sådan utbildning även i en annan kommun än hemkommunen, om personen med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få delta i utbildning i den andra kommunen. I ett sådant fall ska den kommunen vara skyldig att se till att personen erbjuds sfi. Kommunen ska också informera hemkommunen om att den har tagit emot personen till sin sfi.

En kommun som har tagit emot en elev, som kommer från en annan kommun, för utbildning i sfi, ska få ersättning för sina kostnader för elevens utbildning från elevens hemkommun.

Södertälje kommun tillstyrker förslaget om att elever ska kunna läsa sfi i en annan kommun, under förutsättning att det är avgörande för elevens möjlighet att kombinera sfi med en insats som är viktig för etableringen, exempelvis yrkesutbildningar eller arbete. Södertälje kommun avstyrker dock förslaget att det är huvudmannen, den mottagande kommunen, som ska besluta om den sökande har rätt att antas till sfi. Huvudmannen ska sedan enligt förslaget informera elevens hemkommun om att de antagit eleven.

Södertälje kommun ser att beslut om rätten att delta i sfi i annan kommun, således de särskilda skälen, ska ligga på hemkommunen på samma sätt som gäller för interkommunal ersättning i övriga utbildningsformer inom vuxenutbildningen. Eleven söker således till hemkommunen som sedan skickar ansökan och yttrande om eleven har rätt att delta i utbildningen hos huvudmannen. Om hemkommunen beslutar att eleven har rätt att delta i utbildningen är den mottagande kommunen skyldig att ta emot eleven och får då ersättning för sina kostnader. Ett sådant beslut är möjligt att överklaga för eleven.

I nuvarande förslag finns risk för att oklarheter om interkommunal ersättning finns efter att mottagande kommun antagit eleven.

Maria Fritz-Warg
Ordförande arbetslivs- och näringslivsnämnden